

**ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА „ТУНДЖА”
ЗА 2024 ГОДИНА**

/Приета с Решение № 62 от Протокол № 4/28.12.2023 г./

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Настоящата Програма е разработена в изпълнение на чл. 26а от Закона за народните читалища (ЗНЧ), съгласно представените предложения от председателите на Народните читалища в община „Тунджа” за дейността им през 2024 г.

Съгласно Закона за народните читалища, читалищата са юридически лица с нестопанска цел, а сред целите на тези културно-просветни институции са: развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където осъществяват дейността си; запазване на обичаите и традициите на българския народ и други.

В дейността на читалищата могат да участват всички физически лица, без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Програмата за развитие на читалищната дейност в община „Тунджа” за 2024 година продължава целенасочената работа през годините за утвърждаването на читалищата, развиващи дейност на нейната територия, като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции. Съхранявайки българските обичаи и работейки активно за тяхното популяризиране, народните читалища възпитават и утвърждават националното самосъзнание. Изключително активно се развива любителското художествено творчество, организират се празненства, концерти, чествания, младежки дейности. Събират се и се разпространяват знания за родния край, а жителите по населени места имат осигурен достъп до информация чрез поддържането на библиотеки, интернет и др.

Дейността на читалищата е обезпечена със субсидия от държавния и общинския бюджети, собствени средства - членски внос, наеми от движимо и недвижимо имущество, дарения и др. Средствата за читалищата се регулират и разпределят между тях от комисия, определена със заповед на кмета и по механизъм, регламентиран от Министерството на културата, като средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл. 23, ал. 1 от Закона за народните читалища /ЗНЧ/.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община „Тунджа” за 2024 година е и в унисон с План за интегрирано развитие на Община "Тунджа" за

периода 2021-2027 г., където Стратегическа цел 2 е насочена и към културната сфера, а някои от мерките са :

- Инвестиции в култура, туризъм, спорт и общностни дейности за хармоничното и балансирано развитие на територията
- Подпомагане на развитието на художествената самодейност чрез взаимодействие и сътрудничество с народните читалища
- Развиване на Културния календар на община „Тунджа“, като възможност за активен обществен живот, за културен и фестивален туризъм

Подпомагането на дейността на народните читалища, подобряването състоянието на сградите на читалищата и като цяло инвестициите в културата, ще допринесат за изпълнение на заложените в ПИРО 2021-2027 цели, за утвърждаване на ролята на читалищата и за запазване на културното ни наследство.

На територията на Община „Тунджа“, развиват дейност следните читалища:

№ по ред	Народно читалище	Населено място
1.	„Светлина - 1928”	Безмер
2.	„Пробуда - 1930”	Болярско
3.	„Христо Ботев - 1928”	Ботево
4.	„Джон Атанасов - 1928”	Бояджик
5.	„Йордан Андонов - 1927”	Веселиново
6.	„Н. И. Вапцаров - 1926”	Генерал Инзово
7.	„Развитие - 1905”	Генерал Тошево
8.	„Напредък -1927”	Голям манастир
9.	„П. Р. Славейков - 1928”	Гълъбинци
10.	„Прогрес - 1936”	Дражево
11.	„Светлина - 2004”	Дряново
12.	„Отец Паисий -1926”	Завой
13.	„Васил Левски -1935”	Златаре
14.	„Напредък -1930”	Кабиле
15.	„Светлина - 1929”	Калчево
16.	„Н. Й. Вапцаров - 1929”	Каравелово
17.	„Просвета - 1948”	Козарево
18.	„Д-р Петър Берон – 1941”	Коневец
19.	„Съгласие - 1929”	Крумово

20.	„Виделина - 1928”	Кукорево
21.	„Просвета - 1920”	Маломир
22.	„Изгрев - 1928”	Меден кладенец
23.	„Зора - 1928”	Межда
24.	„П.Хилендарски - 1928”	Миладиновци
25.	„Пробуда - 1928”	Могила
26.	„Мисъл - 1931”	Овчи кладенец
27.	„Христо Ботев - 1929”	Окоп
28.	„Васил Левски - 1931”	Победа
29.	„Светлина - 1929”	Роза
30.	„Искра - 1931”	Симеоново
31.	„Светлина - 1928”	Скалица
32.	„Христо Ботев - 1929”	Сламино
33.	„Н.И.Вапцаров - 1928”	Савино
34.	„Добри Керанов - 1961”	Стара река
35.	„Просвета - 1910”	Тенево
36.	„Зора - 1927”	Търнава
37.	„Зора - 1928”	Ханово
38.	„Васил Левски - 1950”	Хаджидимитрово
39.	„Просвета - 1928”	Чарган
40.	„Зора - 1930”	Челник

II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Цел:

Утвърждаване на читалищата в Община „Тунджа” като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции.

Приоритети:

1. Насърчаване и подкрепа на читалищата в община „Тунджа” за осъществяване на основните им дейности и приложението на актуални форми на работа, придаващи съвременна визия на читалищната дейност:

- Запазване и разпространение на българските традиции, обичаи, песни и танци. Насърчаване и подкрепа на читалищата в община „Тунджа“ за издирване и възстановяване на обичаи от съответното населеното място, популяризиране на местното нематериално културно наследство;

- Съхраняване и развитие на любителското художествено творчество и завоюваните позиции за работа с различни възрастови групи; привличане на младите хора като важен фактор за насърчаване на социалната промяна;

- Представяне на нови привлекателни форми за опознаване на миналото, традициите и културните постижения.

2. Разширяване обхвата на дейността на читалищата в обществено значими сфери:

- Превръщане на читалището в общодостъпен център за библиотечно и информационно осигуряване, чрез ускорено навлизане на информационните технологии;

- Засилване на социалната значимост на народните читалища, работата им в полза на общностите в малките населени места /в т.ч. групи в уязвимо положение/. Формиране на читалището като място за общуване и контакти, дарителски акции, културна и социална интеграция, включително и на хора в риск, неравносвойно положение, етнически общности и др.;

- Засилване ролята и участието на читалищата в местното самоуправление и формирането на активно гражданско общество;

- Укрепване на читалищната дейност в сътрудничество и партньорство с общината, с културните и образователните институции, с представители на бизнеса и НПО за реализиране на съвместни програми и проекти;

- Установяване на трайни и ползотворни контакти с народни читалища и самодейни колективи от други населени места на територията на страната, установяване на международни контакти, с цел популяризиране на наследеното нематериално културно наследство.

3. Развитие и поддържане на читалищната материално-техническа база:

- Чрез собствени приходи;

- Чрез дарения, организиране на кампании сред местната общност за почистване, поддържане и реновиране на материално-техническата база;

- Чрез средства от Общината;

- Чрез кандидатстване и реализиране на проекти;

III. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ.

1. Библиотечна дейност

Библиотечната дейност е една от основните функции на читалището. В библиотеките се събират, обработват, организират, съхраняват библиотечни и други информационни носители, чрез които се предоставят общодостъпни услуги за населението. Читалищата осигуряват свободен достъп за своите читатели, като

библиотекарите работят и за привличане на нови читатели сред младите хора, за създаване на трайни навици за четене и получаване на знания и умения. В рамките на тези дейности, с помощта на различни методи и форми на работа (уреждане на кътове с литература, срещи с ученици, литературни четения, честване на значими годишнини на български и международни автори, отбелязване на Ден на библиотекаря и др.), се създават условия за пълноценно използване на библиотечния фонд.

Основните задачи и усилия са насочени към:

- превръщането на библиотеките в информационно-образователни центрове за хората от различни възрасти;
- попълване и обогатяване на библиотечните фондове с нови и интересни заглавия от различни области на знанието;
- утвърждаване на библиотеките като обществени, информационни и културни центрове, осигуряващи равен достъп за всички до многообразието на знания, идеи и мнения.

Народните читалища продължиха да обновяват библиотечния си фонд, и през 2023 г., кандидатствайки по проекти. Одобрените проекти по Програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност“ 2023 г. на Министерство на културата, са на народните читалища в селата: Гълъбинци, Ботево, Симеоново, Миладиновци, Генерал Тошево, Калчево, Тенево, Скалица, Голям манастир, Межда, Ханово, Бояджик, Чарган и Завой. През 2023 година читалищата в общината получиха и дарение от издателство „Захарий Стоянов“.

С навлизането на информационните технологии и компютрите са все по-необходими в ежедневната работа. Достъпът до информация, знания, комуникация и учене през целия живот се налага в последно време с предоставянето на компютърни и интернет услуги.

2. Развитие на любителското художествено творчество

В изграждането на художествената продукция и нейното осъществяване участват много любители на различните видове изкуства – деца, младежи и възрастни, които според своите предпочитания осмислят свободното си време и същевременно създават културен продукт, който се представя в общински, регионални, национални и международни събития. През 2023 г. самодейни тунджански колективи /танцови, певчески и кукерски групи/ участваха на много фестивали на регионално и национално ниво. Художествените изяви на сцената са важна част при формирането на културното пространство в обществото, а също така се презентира местното културно наследство и съхранените обичаи.

Важно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и провокираните от тях културни продукти и идеи. За привличане на все повече и млади хора към читалищната дейност се търсят нови формати на работа, разнообразяване на проявите от местен характер, умело съчетаване на традиции и иновации. Ежегодните културни прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството.

3. Културно-просветна дейност

Читалищата ежегодно организират изяви по различни поводи, чествания, годишнини от местен и национален характер. За реализирането на инициативите се търси подкрепата на детски градини, училищните ръководства и местни организации, с които се работи на добро ниво. Читалищата имат традиции в работата си с децата, младите и възрастните хора и това ще продължи с цел разнообразяване на техния живот.

4. Работа по проекти

За да продължи да се развива културният живот в общината, е необходимо координирано сътрудничество с културните институти и използване възможността за кандидатстване по финансиращи програми с проекти за различни дейности и инициативи. С тяхна помощ читалищата ще допринесат за задоволяване на определени обществени потребности. Това е възможност за всяко едно читалище да реализира своята цел чрез осигуряване на алтернативно финансиране и освен културно-просветна дейност да утвърждава и социалната си значимост в малките населени места на общината.

Общината подпомага усилията на народните читалища в тази посока. През 2023 година приключи проект „Подпомагане провеждането на местни празници, обичаи и традиции на територията на МИГ-Тунджа. Подкрепа за дейността на народните читалища - потенциал за ревитализация на селските общности“, с бенефициент община „Тунджа“ по процедура № BG06RDNP001-19.218 – МИГ-Тунджа - Мярка 20 „Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни“. По него бяха осигурени носии за народните читалища, като по този начин се осигури подкрепа на провеждането на местни празници и обичаи и за популяризирането на местното културно наследство. Бе отпечатано издание, което промотира местното наследство, изделия и храни на територията на общината.

В изпълнение на дейностите по проект „Творческа резиденция „Тунджа“-маркетинг и популяризиране на местно наследство със средствата на изкуството, фолклора и традициите“, който също приключи през 2023 г., в рамките на пленери в

селата Болярско и Маломир бяха изрисувани части от фасадите на народните читалища от млади творци, като тази иновативна концепция се базираше на наследството на именити автори, родени територията на МИГ-Тунджа, на местните дадености, характеристики и специфики. По този начин се внесе и положителна промяна в облика на сградите и населеното място като цяло.

По проект „Приемственост, съхраняване и популяризиране на местната идентичност и нематериалното културно наследство на територията на МИГ-Тунджа. Самодейните колективи от малките населени места - мост между поколенията“ с бенефициент Народно читалище „Светлина-1929“, село Роза, през 2023 година също бяха осигурени народни носии на самодейни колективи от народните читалища и се проведе интерактивно културно събитие „Мост между поколенията“.

5. Дейности по програмата за 2024 г.

№: по ред	Дейности	Срок	Отговорник	Финансови средства
I.	Библиотечна дейност			
1.	Уреждане и поддържане на читалищните библиотеки	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Обогатяване на библиотечния фонд	Постоянен	Читалищата	Собствени средства; Проекти Дарения
3.	Мероприятия за повишаване на читателския интерес – представяне на нови книги, литературни четения, изложбени кътове с книги и др.	Календарен план на читалището	Читалищата	Собствени средства Проекти
4.	Предоставяне на компютърни и интернет услуги за населението	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
II.	Художествена			

	самодейност			
1.	Развиване и подпомагане дейността на съществуващите самодейни групи и клубове и създаване на нови	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Участия във фестивали, конкурси, събори на общинско, регионално и национално ниво	Покани за участие	Читалищата	Собствени средства; Културен календар; Община „Тунджа“; Спонсори
3.	Съхраняване и популяризиране на местните обичаи и традиции	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
4.	Запознаване на подрастващото поколение с местните традиции и празнично-обредния календар.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
III.	Повишаване на квалификацията и надграждане на знания			
1.	Проучване на добри практики от водещи културни организации	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Повишаване на квалификацията на служителите в читалищата	Постоянен	Читалищата; Общината; Регионална библиотека	Собствени средства; Проекти
IV.	Културни и образователни мероприятия			
1.	Организиране и	Културен	Читалищата и	Собствени

	провеждане на мероприятия, свързани с общински, регионални и национални празници.	календар на общинско, областно и национално ниво	Община „Тунджа“	средства; Културен календар; Община „Тунджа“
2.	Включване в инициативи, организирани от Общината	Културен календар	Община „Тунджа“	Собствени средства; Община „Тунджа“
3.	Чествания на бележити дати и годишнини	През годината	Читалищата	Собствени средства; Община „Тунджа“
V.	Поддръжка, ремонт и модернизиране на МТБ			
1.	Ремонтни дейности при възможност за кандидатстване по проекти.	По програми	Читалищата	Собствени средства; Проекти
VI.	Разработване и реализиране на проекти			
1.	Участие в проекти на Министерството на културата и Европейски програми	Покани за участие	Читалищата	Собствени средства; Оперативни програми
VII	Партньорства и популяризиране на дейността			
1.	Създаване на партньорства с други културни организации, клубове, училища и детски градини, НПО, медии, бизнес и др.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Популяризиране на	Постоянен	Читалищата	Собствени

образователни и културни прояви в местните медии		Община „Тунджа“	средства
--	--	--------------------	----------

6. Материално-техническа база

Материално-техническата база на читалищата включва сграден фонд (който е общинска и читалищна собственост), оборудването и обзавеждането на библиотеки, салони, зали и други помещения. Основните задачи, по които ще се работи и през 2024 г., са свързани със създаване на по-добри условия за работа на персонала, потребителите и самодейците

Към настоящия момент са изпълнени или в процес на изпълнение ремонти на следните читалища:

- ремонт на покрив на сградата на НЧ „Светлина 1928“, с. Роза
- ремонт на голяма зала в сградата на НЧ „Изгрев - 1928“, с. Меден кладенец
- ремонт на сградата на НЧ „П.Р.Славейков-1928“, с. Гълъбинци
- ремонт на сградата на НЧ „Паисий Хилендарски-1928“, с. Миладиновци
- ремонт на сградата на НЧ „Зора -1928“, с. Ханово, II етап, финансиран с

административен договор № BG06RDNP001-19.657-0003-C01 от 03.10.2023г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони по Процедура чрез подбор на проектни предложения по подмярка 19.2. „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ за бенефициенти възложители по ЗОП – обекта се изпълнява в момента, срок на адм. договор 30.06.2025г.

- ремонт на сградата на НЧ „Зора - 1927“,с. Търнава, Община „Тунджа“ и ремонт на сградата на НЧ „Зора - 1930“, с. Челник, Община „Тунджа“, финансирани с административен договор № BG06RDNP001-19.249-0004-C01 от 30.03.2022 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони по Процедура чрез подбор на проектни предложения по подмярка 19.2. „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ за бенефициенти възложители по ЗОП – обектите се изпълняват в момента, срок на адм. договор 30.06.2025г.

7. Финансиране

Обезпечаването на дейностите през 2024 г. ще се осъществява чрез финансиране от:

- Държавна субсидия, разпределена съгласно изискванията на ЗНЧ.

Субсидираната численост за читалищата в Община „Тунджа“ за 2023 г., е 65 субсидирани бройки, а стандартът за една субсидирана бройка е в размер на 14497лв. Общата субсидия за 2023 г. е в размер на 1008305 лева, от които 942305 лева държавна и 66 000 лева общинска. Разпределението на средствата се извършва от Комисия за разпределяне на субсидията за читалищата на територията на община „Тунджа“ за организиране и провеждане на читалищната им дейност, в която участват представители на всички читалища. Финансирането със средства от бюджета на община „Тунджа“ за дейности на народните читалища се извършва съгласно Решение на Общински съвет „Тунджа“ и сключени договори с Кмета на община „Тунджа“ (съгласно чл. 26а, ал. 1, 2, 3 от ЗНЧ);

- Общинско финансиране за участие в общински, регионални, национални и международни фестивали и за годишнини на читалищата;

- Кандидатстване по проекти към Министерството на културата, европейски и други фондове и програми;

- Други източници (наеми на помещения, други наеми, членски внос, дарения и др.).

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за:

- опазването и съхраняването на културното и историческо наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край;

- подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования;

- уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес в посока на получаване на нови знания;

- реализирането на разнообразни и иновативни инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот в общината;

- усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори врата към необятното глобално пространство.

Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища не само в духовни, но и в съвременни информационни центрове като привлекателно и притегателно място за хората.

Забележка: Програмата за развитие на читалищната дейност е разработена и изготвена на база внесени предложения на Председателите на народните читалища от община „Тунджа“ до Кмета на общината за 2024 г. Програмата е отворена за допълнения и изменения.

Тя визира най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.